

Nr 11*Utlåtande i anledning av motioner om bättre djurskydd.*

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner, nr 38 i första kammaren av herr *Petersson, Hans*, och nr 40 i andra kammaren av herr *Sjöholm*.

I motionerna, som är likalydande, hemställes

”att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära förslag till lagstiftning innebärande inrättandet av en tjänst som djurens ombudsman med åläggande för denne att snarast framlägga förslag till en samordnad djurskyddsorganisation”.

Gällande bestämmelser m. m.

Före tillkomsten av lagen den 19 maj 1944 (nr 219) om djurskydd (*djurskyddslagen*) fanns i vår lagstiftning ingen annan allmän reglering av djurskyddsfrågorna än bestämmelsen i strafflagen om brottet djurplågeri. När strafflagen den 1 januari 1965 ersattes med brottsbalken, överfördes bestämmelsen i sak oförändrad till *16 kap. 13 § brottsbalken*. Enligt detta lagrum dömdes för djurplågeri till böter eller fängelse i högst två år, om någon genom misshandel, överansträngning, vanvård eller annorledes utsatte djur för otillbörligt lidande. Stadgandet har skärpts genom lagändring, som trätt i kraft den 1 juli 1966. Numera skall sålunda dömas för djurplågeri till böter eller fängelse i högst två år, om någon genom misshandel, överansträngning eller vanvård eller på annat sätt otillbörligen utsätter djur för lidande. Straffbestämmelsen om djurplågeri är alltjämt grundläggande för den rättsliga regleringen av djurskyddet.

Djurskyddslagen trädde i kraft den 1 januari 1945. Vissa ändringar av och tillägg till de ursprungliga bestämmelserna i lagen har genomförts 1946, 1958, 1965 och 1968. I 1 § sägs att lagen avser vård och behandling av husdjur och av andra djur som hålls i fångenskap. 2—6 §§ innehåller vissa allmänna regler om behandlingen av djur. I dessa ställs bl. a. upp vissa krav på djurens förvaringsrum. Vidare sägs att djur skall förses med erforderligt foder och vatten samt skyddas mot överansträngning och annat lidande. Djur får inte hållas bundet eller tjudrat på ett för djuret plågsamt sätt eller så att det inte kan få behövlig vila. S. k. hållning och klubbning vid betesgång får inte heller förekomma. Har djur blivit sjukt eller skadat, skall det

utan dröjsmål tas om hand för behövlig vård, om inte sjukdomen eller skadan är så svårartad att djuret bör dödas. Vissa föreskrifter ges också om transport av djur.

Enligt 8 § får djur inte övas för eller användas vid filminspelning, offentlig föreställning eller annan förevisning på sådant sätt att det utsätts för ångest eller annat lidande.

Kennelrörelse och hundpensionat får enligt 8 a § inte drivas yrkesmässigt eller annars i större omfattning utan tillstånd av hälsovårdsnämnden. I 8 b § ges bestämmelser om löplina m. m. för bandhund.

I 9—11 §§ behandlas särskilda åtgärder med djur, såsom kastrering och kupering. Sådana åtgärder skall, i den utsträckning som de över huvud taget får vidtas, i allmänhet utföras av veterinär.

Bestämmelser om användning av djur för vetenskapligt ändamål m. m. ges i 12 och 13 §§. I den mån Kungl. Maj:t inte har medgett undantag för särskild institution eller inrättning, krävs tillstånd av veterinärstyrelsen för användning som medför lidande för djuret.

Överträdelse av bestämmelserna i 8 a § och 9—12 §§ straffas enligt 21 § med dagsböter. Innebär överträdelsen djurplågeri, döms gärningsmannen till straff enligt 16 kap. 13 § brottsbalken. I sådant fall utesluts tillämpning av djurskyddslagens straffbestämmelser.

De allmänna bestämmelserna i 2—6 §§ och 8 b § är inte straffsanktionerade i djurskyddslagen. Innebär ett åsidosättande av bestämmelserna att djur otillbörligen utsätts för lidande, tillämpas emellertid brottsbalksbestämmelsen också i ett sådant fall. I övrigt litar djurskyddslagen till ett administrativt övervakningssystem som har utformats med riktpunkten att det skall tillses att de allmänna bestämmelserna efterlevs. De viktigaste bestämmelserna härom finns i 14 och 15 §§. Enligt 14 § 1 mom., vilket fick sin nuvarande utformning genom 1958 års lagändring, som trädde i kraft den 1 januari 1959, gäller som huvudprincip att det är hälsovårdsnämnden i orten som har att öva tillsyn över djurens vård och behandling. Medan hälsovårdsnämnden tidigare bara hade befogenhet men icke skyldighet att utse tillsyningsman, är det numera ålagt nämnden som en plikt att utse en eller vid behov flera tillsyningsmän. Och medan tidigare helt allmänt stadgades, att nämnden hade att i samverkan med läns- och distrikts- eller stadsveterinären öva tillsyn, är det numera föreskrivet, att länsveterinären och distrikts- eller stadsveterinären medverkar vid tillsynen enligt vad därom närmare föreskrivs. Vidare är det ålagt länsstyrelsen att med biträde av länsveterinären vaka över att hälsovårdsnämnder och tillsyningsmän samt distrikts- och stadsveterinärer fullgör sina åligganden. Högsta tillsynen tillkommer veterinärstyrelsen, som har att meddela råd och anvisningar till ledning för övriga tillsynsorgan.

Åsidosätter någon vad som föreskrivs i 2—6 §§ eller 8 b §, kan hälsovårdsnämnden, i den mån inte särskilda bestämmelser gäller, enligt 14 §

2 mom. meddela föreskrift om vad han har att iaktta enligt dessa paragrafer. Nämnden får i sådant fall också förelägga vite. Underlåter någon att vidta föreskriven åtgärd, har nämnden rätt att verkställa åtgärden på den försumliges bekostnad. Samma befogenheter tillkommer länsstyrelsen. Hälsovårdsnämnds beslut enligt 14 § 2 mom. kan överklagas hos länsstyrelsen. Talan mot länsstyrelsens beslut i ärende enligt djurskyddslagen prövas av regeringsrätten.

I 14 § 3 mom. ges vissa bestämmelser om hälsovårdsnämnds handläggning av djurskyddsärende.

Enligt lag den 13 december 1968 om ändring i djurskyddslagen har från och med den 1 januari 1969 fogats ett nytt moment, 4 mom., till 14 §. I detta moment stadgas att om någon underlåter att efterkomma av hälsovårdsnämnd eller länsstyrelse meddelad föreskrift, som avses i 2 mom. och som är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, eller om i annat fall föreligger missförhållande av allvarlig natur i fråga om djurs vård eller behandling, länsstyrelsen äger meddela den försumlige förbud att handha djur eller visst slag av djur. Är den försumlige ägare av djuret eller djuren, äger länsstyrelsen dessutom meddela honom åläggande att avhända sig djuret eller djuren och förbud att anskaffa djur eller visst slag av djur. Förbud skall avse viss tid eller gälla tills vidare. Länsstyrelsens beslut skall lända till omedelbar efterrättelse, om ej annorlunda förordnas. I 14 § 2 mom. har vidare tillagts en bestämmelse om att hälsovårdsnämnden, därest sådana omständigheter föreligger att förbud enligt 4 mom. andra stycket kan komma i fråga, skall göra anmälan därom till länsstyrelsen.

Enligt 15 § är den som har djur i sin vård skyldig att låta bl. a. hälsovårdsnämnden, tillsyningsman, läns-, distrikts- eller stadsveterinär besiktiga djuret samt stall eller annat förvaringsrum, födoämnen, redskap och persedlar som är avsedda för djuret. Vid behov kan polismyndigheten meddela handräckning för att få till stånd sådan besiktning.

Vad i 14 och 15 §§ stadgas gäller enligt 16 § inte djur som används inom försvarsväsendet.

Enligt 17 §, vilken också erhållit ändrad lydelse genom 1968 års lagändring, gäller att, om djur är utsatt för djurplågeri och rättelse ej sker på tillsägelse av polismyndigheten, hälsovårdsnämnden eller länsstyrelsen, länsstyrelsen äger förordna att djuret skall omhändertagas genom polismyndighetens försorg. Länsstyrelsen må även förordna om sådant omhändertagande, om djurägare ej iakttar åläggande att avhända sig djur eller förbud att anskaffa djur. Polismyndigheten har att efter värdering låta sälja eller döda djur som omhändertagits. I förstnämnda fall må polismyndigheten i stället föranstalta om vård av djuret tills vidare. Sedan djur omhändertagits må ägaren enligt 18 § ej förfoga över det utan tillstånd av polismyndigheten. Kungl. Maj:t har i kungörelse den 13 december 1968 (nr 736) om omhändertagande av djur m. m. meddelat närmare bestämmelser angående förfaran-

det när djur omhändertas. I 19 § ges bestämmelser om kostnad som föransleds av omhändertagande enligt 17 §.

Påträffas djur så svårt sjukt eller skadat att det uppenbarligen bör dödas omedelbart, får enligt 20 § veterinär eller polisman genast föranstalta där-om. I synnerligen trängande fall har också envar annan sådan rätt. Ägarens eller innehavarens mening bör inhämtas i förväg. Den som låter döda djur med stöd av denna bestämmelse är skyldig att efteråt underrätta ägaren eller innehavaren. Kan det ej ske, skall i stället polismyndigheten underrättas.

Den som överträder förbud att handha djur som meddelats enligt 14 § 4 mom. eller åsidosätter skyldighet enligt 15 § att låta hälsovårdsnämnd eller annan besiktiga djur, förvaringsrum o. d. eller som underlåter att lämna underrättelse enligt 20 § om att djur har dödats, döms enligt 21 § till dagsböter. Dömes djurägare för överträdande av förbud att handhava djur, skall vid straffets bestämmande hänsyn tagas till den förlust djurägaren lidit genom att hans djur omhändertagits.

Redan före djurskyddslagen tillkom *lagen den 4 juni 1937 (nr 313) angående slakt av husdjur*, som trätt i kraft den 1 juli 1938. Även denna lag har djurskyddskaraktär. I 7 § djurskyddslagen hänvisas till slaktlagen.

Djurskyddslagen kompletteras i övrigt av särskilda föreskrifter som utfärdats på grund av bemyndigande i lagen. Genom kungörelsen den 15 december 1944 (nr 781) angående transport av vissa levande djur med motorfordon m. m. (*transportkungörelsen*), har Kungl. Maj:t sålunda meddelat föreskrifter om beskaffenhet och utrustning av motorfordon eller släpfordon som används för djurtransport, om lastning av djur, om djurs vård under transport m. m. Åsidosättande av dessa föreskrifter straffas med dagsböter. Den i 14 § djurskyddslagen föreskrivna tillsynen avser även efterlevnaden av transportkungörelsen och andra med stöd av lagen utfärdade specialförfattningar.

Med stöd av bemyndigande i 8 § djurskyddslagen har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelsen den 6 november 1959 (nr 486) om offentlig förevisning av djur (*förevisningskungörelsen*), som trätt i kraft den 1 januari 1960. All offentlig förevisning av djur, vare sig den äger rum i zoologisk trädgård, djurpark, cirkus eller varieté, i föreläsnings-, utställnings- eller affärslokal, på tävlingsbana eller annorstädes, skall enligt 1 § kungörelsen stå under särskilt överinseende av veterinärstyrelsen i samverkan med övriga i djurskyddslagen nämnda tillsynsmyndigheter.

Även häst- och ryttartävlingar är således underkastade bestämmelserna i förevisningskungörelsen. Kungörelsen ändrades med verkan från den 1 januari 1967 i syfte att öka skyddet mot djurplågeri vid offentliga tävlingar med djur. Vad som gäller om förevisning gäller också sådan övning med djur som utgör förberedelse till förevisning. Veterinärstyrelsen skall enligt 2 § i erforderlig utsträckning genom inspektioner låta undersöka hur djuren

handhas. Beträffande besiktning av djuren gäller enligt 3 § första stycket att behörighet härtill tillkommer — utöver vad som följer av 15 § djurskyddslagen — också tillstädesvarande polisman. För att i särskilt fall kunna bedöma hur djur behandlas vid förevisning eller övning äger enligt 3 § andra stycket läns-, distrikts- eller stadsveterinär eller den som för ändamålet utsetts av veterinärstyrelsen påkalla demonstration av tillvägagångssättet och närvara vid sådan demonstration. Om veterinärstyrelsen finner att djur handhas i strid med gällande djurskyddsbestämmelser, äger den enligt 4 § förbjuda att djuret förevisas offentligt eller används vid övning. Innan offentlig tävling med djur äger rum på tävlingsbana, skall banan enligt 4 a § — tillagd med verkan från år 1967 — besiktigas av veterinär som förordnats av veterinärstyrelsen. Sådan veterinär skall närvara vid tävlingen. Om djur utsättes eller befaras kunna bli utsatt för djurplågeri, äger veterinären med omedelbar verkan helt eller delvis förbjuda att tävlingen hålles eller fortsättes eller att visst eller vissa djur deltaga däri. Det ankommer enligt 11 § på polismyndigheten att inställa förevisning eller övning som blivit förbjuden av styrelsen.

I överensstämmelse med den nya bestämmelsen i 4 a § har veterinärstyrelsen förordnat banveterinär och ställföreträdare för dessa vid landets tävlingsbanor för trav- och galoppssport. Banveterinär för andra hästsporttävlingar förordnas i varje särskilt fall innan tävling äger rum.

Här må också nämnas att hästsportens olika organisationer utfärdat *reglementen* för olika tävlingsformer, vilka även innehåller bestämmelser om användande av spö. I tredje lagutskottets utlåtande 1968: 22 finns en sammanställning av bestämmelserna i reglemente för offentliga travtävlingar, fastställt av Svenska travsportens centralförbund.

På grund av bemyndigande i 12 § djurskyddslagen har Kungl. Maj:t utfärdat *kungörelsen den 17 november 1944 (nr 771) med vissa bestämmelser om användning av djur för vetenskapligt ändamål m. m.* Kungörelsen har ändrats med verkan från den 1 januari 1967. I bestämmelserna stadgas bland annat att åtgärd, som är förenad med operativt ingrepp av någon betydelse, inte må företagas å varmblodigt djur i undervisningssyfte, där ändamålet kan uppnås på annan väg. Innan operativt ingrepp av någon betydelse företages å varmblodigt djur, skall djuret såvitt möjligt bedövas så att det inte känner smärtan. Om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med ingreppet, må dock detta göras med ofullständig bedövning eller utan bedövning. Enligt en ny bestämmelse skall i sådant fall, om det kan ske, smärtstillande eller lugnande medel användas för att begränsa djurets lidande. Den som vidtager åtgärd som avses i 12 § djurskyddslagen med apor, hundar, katter, hästar eller klövbärande djur skall föra särskild journal dels över inköp av djuren (inköpsjournal), dels över åtgärderna (försöksjournal). Också bestämmelsen om försöksjournal är ny. I försöksjournalen skall för varje försök antecknas bland annat ändamålet med försöket, försöksåtgärds

beskaffenhet, art och omfattning av bedövning eller, om bedövning ej använts, anledningen härtill och vad som i sådant fall gjorts för att lindra försöksdjurets lidande, dagen för försökets avslutning samt åtgärd med djuret efter avslutat försök. Senast den 1 februari varje år skall journalerna för det föregående kalenderåret sändas till hälsovårdsnämnden för granskning. I kungörelsen medges enligt 12 § djurskyddslagen undantag för vissa institutioner och inrättningar i fråga om bestämmelsen att veterinärstyrelsens tillstånd krävs för användning av djur som innebär lidande för detta. Ifrågasvarande institutioner m. m. har dock att iakttaga bl. a. ovan angivna bestämmelser.

Såsom framgår av vad tidigare nämnts omfattar djurskyddslagens tillsynsbestämmelser även användningen av djur för vetenskapliga och därmed jämställda ändamål.

I *jaktstadgan den 3 juni 1938* ges bestämmelser om bland annat jaktutövning och skydd av de vilda djuren. Stadgan har med verkan från och med den 1 januari 1968 ändrats i betydande omfattning. Numera är enligt 1 § alla vilda däggdjur och fåglar fridlysta i princip och jakt tillåten endast under bestämda jakttider. I 3 § stadgas att jakt ej får bedrivas så att villebrådet onödigtvis tillfogas lidande. Har villebråd skadats, skall den jagande utan dröjsmål vidta erforderliga åtgärder för att uppspara och avliva djuret. För att förebygga onödigt lidande finns ingående bestämmelser om de jaktvapen och jaktmedel som får användas (4—11 §§). Enligt 4 § får jakt numera i princip endast bedrivas med skjutvapen. Undantag från regeln meddelas i 5 och 6 §§. Skärpta regler gäller om nattjakt, om jakt med hund och om jakt från motorfordon. I 28—33 §§ finns bestämmelser om straff för den som bryter mot föreskrifter i stadgan. Underlaget till genomförda förändringar i stadgan har varit *1949 års jaktutrednings* slutbetänkande "Jaktstadgan m. m." (SOU 1966: 46).

I fråga om de vilda djuren gäller att naturvårdsverket är central förvaltningsmyndighet för ärenden om jakt och viltvård. Enligt instruktionen åligger det verket särskilt att bl. a. främja viltvården och biträda länsstyrelserna i ärenden om jakt och viltvård. Verket utarbetar årligen förslag till kungörelse om allmänna jakttider.

I *fiskeristadgan den 24 september 1954* finns bestämmelser som skyddar fisk mot lidande.

Motionerna

Samhället vinnlägger sig alltmer om ett gott djurskydd, framhåller motionärerna. De anser dock att detta oaktat åtskilliga bristfälligheter kvarstår i den praktiska tillämpningen av de regler och stadganden som är avsedda att garantera djurens rätt till skydd mot lidanden och otillbörlig be-

handling. Enligt motionärerna kan åtskilliga exempel anföras i detta hänseende. Sålunda säges det s. k. bandhundselälandet ingalunda vara avskaffat. Hundar står allttjämt mångenstädes vinter som sommar bundna vid trasiga och dragiga hundkojor och lider mycket ont. — Djurfabriker av olika slag blir allt talrikare, innebärande bl. a. att svin och höns föds upp under former som enligt motionärerna helt visst kan karakteriseras som djurplågeri. Det samhällseliga djurskyddets uppsikt och övervakning sägs antingen fallera eller vara alltför överseende med rådande missförhållanden. — Enligt en alltmer allmänt omfattad uppfattning utgör galopp- och travtävlingar till icke oväsentlig del ett slag av djurplågeri, där djuren hetsas med otillbörliga metoder. Om detta är riktigt, framhåller motionärerna, kan givetvis icke dessa tävlingars betydande popularitet hindra en prövning av verksamhetens tillåtlighet och ett därav ev. påkallat ingripande. — Anskaffningen av djur till den vetenskapliga forskningen är enligt motionärerna icke helt tillfredsställande ordnad och de anser bestämmelserna för vivisektionen måhända borde vara mera rigorösa.

Ett väl fungerande djurskydd omfattar en mängd förhållanden inom skilda delar av samhällslivet anför motionärerna. En önskad och en ökad effekt skulle enligt dem kunna uppnås genom en samordning och en enhetlig organisation av all djurskyddsverksamhet. I spetsen för en sådan organisation borde lämpligen stå en högt kvalificerad ämbetsman med antingen juridisk eller veterinärmedicinsk utbildning. Samhällets växande engagemang i fråga om djurskydd och i kampen mot djurplågeri motiverar införandet av vad man kunde kalla en djurens ombudsman med ett landsomfattande ansvar för djurskyddets bestånd och vidare utbyggnad, framhåller motionärerna avslutningsvis.

Tidigare riksdagsbehandling rörande frågor om tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad

Frågan om tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad har övervägts vid 1965, 1967, 1968 och 1969 års riksdagar (3LU 1965: 31; 1967: 2; 1968: 21 och 1969: 17). Vid 1968 och 1969 års riksdagar behandlades motioner, vari hemställdes att riksdagen hos Kungl. Maj:t skulle begära förslag till inrättandet av ett överorgan för bekämpandet av djurplågeri, en djurens ombudsman. Motiveringarna i motionerna överensstämmer i huvudsak med vad som anförs i förevarande motioner. En utförlig redogörelse för behandlingen vid de tre förstnämnda riksdagarna återfinns i tredje lagutskottets utlåtande 1969: 17. Här må erinras om att utskottet i utlåtandena förklarar sig vara medvetet om att det på många håll — särskilt i små kommuner med otillräckliga personella resurser — förekom brister i tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad. Beträffande frågan om hur man skulle kunna komma till rätta med

missförhållandena framhöll utskottet redan år 1965 — i anledning av motion om ny tillsynsorganisation — att en lösning inom den nuvarande organisationens ram borde väljas. I 1968 års utlåtande ansågs uttalandet alltför äga giltighet. Skäl att vid sidan av det organ som enligt gällande bestämmelser utövade den högsta tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad — veterinärstyrelsen — inrätta ett särskilt överorgan för bekämpandet av djurplågeri, ansågs således ej föreligga och detta så mycket mindre som förefintliga brister syntes gälla kontrollen på det lokala planet. Ej heller år 1969 fann utskottet anledning att frånträda ifrågavarande ståndpunkt. Beträffande kontrollen på det lokala planet uttalade utskottet följande. Såvitt utskottet erfarit förekom genom veterinärstyrelsens försorg en omfattande utbildnings- och informationsverksamhet för att undanröja kvarvarande brister i fråga om hälsovårdsnämndernas och deras tillsyningsmäns kontroll av djurens vård och behandling. Utskottet hade sig bekant att kontrollen bl. a. av de moderna anläggningarna för svinuppfödning effektiviserats. Utskottet framhöll också den tillsyn som de av veterinärstyrelsen utsedda banveterinärerna utövar över djurens behandling vid hästtävlingarna. Enligt ifrågavarande motioner vid 1969 års riksdag skulle det föreslagna överorganet utöva tillsyn över både de tama och de vilda djuren. I fråga om skyddet av de vilda djuren hade enligt utskottet inte förekommit något som föranledde inrättandet av ett särskildt överorgan vid sidan av naturvårdsverket. På grund av det anförda hemställde utskottet att motionsyrkandena om en "ombudsman" för både de tama och de vilda djuren inte skulle föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Riksdagen följde utskottets hemställan.

Utskottet

Enligt djurskyddslagens bestämmelser är huvudprincipen den att hälsovårdsnämnden i orten har att utöva tillsyn av lagens efterlevnad. Nämnden är skyldig att utse en eller vid behov flera tillsyningsmän. Länsveterinären samt distrikts- eller stadsveterinär medverkar vid tillsynen, och länsstyrelsen skall med biträde av länsveterinären vaka över att hälsovårdsnämnder och tillsyningsmän samt distrikts- och stadsveterinärer fullgör sina åligganden. Veterinärstyrelsen har högsta tillsynen och meddelar råd och anvisningar till ledning för övriga tillsynsorgan. Djurskyddslagens bestämmelser om tillsyn över djurens vård och behandling avser även specialförfattningar som utfärdats med stöd av lagen. I fråga om de vilda djuren gäller att naturvårdsverket är central förvaltningsmyndighet för ärenden om jakt och viltvård. Enligt instruktionen åligger det verket särskilt att bl. a. främja viltvården och biträda länsstyrelserna i ärenden om jakt och viltvård.

I motionerna framhålles att det, trots att samhället alltmer vinnlägger sig om ett gott djurskydd, kvarstår åtskilliga brister i den praktiska tillämp-

ningen av de regler och stadganden som är avsedda att garantera djurens rätt till skydd mot lidanden och otillbörlig behandling. Motionärerna anser att ökad effekt i fråga om djurskyddet skulle kunna uppnås genom en samordning och en enhetlig organisation av all djurskyddsverksamhet. I spetsen för en sådan organisation borde enligt motionärerna stå en högt kvalificerad ämbetsman med antingen juridisk eller veterinärmedicinsk utbildning. De hemställer därför att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär förslag till lagstiftning innebärande inrättandet av en tjänst som djurens ombudsman med åläggande för denne att snarast framlägga förslag till en samordnad djurskyddsorganisation.

Frågan om tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad har övervägts vid flera tillfällen under senare år. Senast vid föregående års riksdag prövades och avlogs en motion vari hemställdes om tillsättande av en utredning som särskilt skulle pröva frågan om inrättandet av en ombudsman för både de tama och de vilda djuren. I sitt av riksdagen godkända utlåtande intog utskottet, liksom vid tidigare riksdagsbehandling, den ståndpunkten att skäl inte förelåg att inrätta ett särskilt överorgan för bekämpandet av djurplågeri vid sidan av det organ som nu utövar den högsta tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad — veterinärstyrelsen. Ej heller i fråga om skyddet av de vilda djuren hade enligt utskottet förekommit något som föranledde inrättandet av ett särskilt överorgan vid sidan av naturvårdsverket.

Såsom framgår av den föregående redogörelsen har det förekommit vissa brister i tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad vad gäller kontrollen på det lokala planet. Genom veterinärstyrelsens försorg förekommer emellertid utbildnings- och informationsverksamhet för att undanröja kvarvarande brister i fråga om hälsovårdsnämndernas och deras tillsyningsmäns kontroll av djurens vård och behandling. I detta sammanhang må framhållas att den pågående kommunindelningsreformen kan antas vidga kommunernas möjligheter att anordna en tillfredsställande tillsyn. Utskottet har vidare erfarenhet att veterinärstyrelsen låtit utbilda två veterinärer i varje län, som har att bistå lantbruksnämnderna vid granskning av ritningar till anläggningar för uppfödning av djur. För närvarande kan denna granskning få effekt endast i fråga om anläggningar, för vilka begärs statliga lån. Veterinärstyrelsen och lantbruksstyrelsen har dock i samråd utarbetat ett förslag till ändring i djurskyddslagen innebärande obligatorisk granskning av ritningar till djurstallar vid nybyggnad och ombyggnad. Förslaget kommer inom kort att överlämnas till Kungl. Maj:t. I fråga om hästtävlingarna vill utskottet erinra om den tillsyn över djurens behandling som de av veterinärstyrelsen utsedda banveterinärerna utövar. Veterinärstyrelsen samlar årligen dessa veterinärer till överläggningar, varvid riktlinjer för verksamheten utformas mot bakgrund av gjorda erfarenheter.

Med hänsyn bl. a. till vad sålunda anförts förekommer enligt utskottets

mening inte anledning att ändra det ställningstagande utskottet tidigare gjort i frågan om att vid sidan av veterinärstyrelsen inrätta ett särskilt överorgan för kontrollen av djurskyddslagens efterlevnad. Ej heller beträffande skyddet av de vilda djuren har förekommit något som föranleder inrättandet av ett särskilt överorgan vid sidan av naturvårdsverket. Motionerna bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer

att motionerna I: 38 och II: 40 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 mars 1970

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK GREBÄCK

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Göran Karlsson (s), Svante Kristiansson (s), Åkesson (fp), Ebbe Ohlsson (m)*, Nils-Eric Gustafsson (cp), Erik Jansson (s)* och Skärman (fp)*;

från a n d r a kammaren: herrar Grebäck (cp), Svenning (s), Ekström (s), Sundelin (s), fröken Anderson (s), herrar Wachtmeister (m)*, Josefson i Arrie (cp) och Sellgren (fp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.